

วิธีดำเนินการศึกษา

1. การผสมพันธุ์

กำหนดโดยการนับวันในรอบประจำเดือนก่อนวันผสมประมาณ 7 วัน นำกรงสิงเพศเมียมาตั้งไว้ใกล้ ๆ กรงของสิงพ่อพันธุ์ เพื่อให้สิงที่จะผสมพันธุ์นั้นคุ้นเคยกันเสียก่อน เมื่อถึงวันที่ 0.45 (Dukelow and Bruggeman, 1979) ของรอบประจำเดือนแล้วส่งสิงเพศเมียใส่ในกรงของสิงพ่อพันธุ์ และคอยดูว่ามีการผสมพันธุ์หรือไม่ ต่อจากนั้นตรวจอุลไ้เปรี๊มในช่องคลอดของสิงเพศเมีย และเมื่อพบสเปิร์มก็นับวันนั้นเป็นวันที่ 1 ของการตั้งครรภ์ (P_1)

2. การเก็บปัสสาวะ

เปลี่ยนภาชนะที่รองรับเศษอาหารเวลาประมาณ 17.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่สิงกินอาหารเรียบร้อยแล้ว และเก็บปัสสาวะในตอนเช้าเวลาประมาณ 7.00 - 8.00 น. ซึ่งเป็นเวลาก่อนให้อาหารสิงในตอนเช้า นำปัสสาวะที่ได้ไปปั่นที่ความเร็ว 1,500 รอบต่อนาที นาน 5 นาที แล้วเก็บส่วนใสของปัสสาวะไว้ที่อุณหภูมิ - 20 องศาเซลเซียส จนกว่าจะทำการวิเคราะห์หาฮอร์โมน สำหรับปัสสาวะที่จะนำไปตรวจหา mCG ต้องนำมากรองอีกครั้งหนึ่งด้วยกระดาษกรองละเอียดเบอร์ 5 แล้วจึงนำส่วนที่ได้จากการกรองไปตรวจหา mCG อีกทีหนึ่ง ปัสสาวะที่นำไปตรวจหา mCG ต้องเก็บไว้ที่อุณหภูมิ 2-4 องศาเซลเซียส ซึ่งจะได้นผลดี

3. สารละลายที่ใช้และวิธีการเตรียม

3.1 ฟอสเฟต บัฟเฟอร์ ซาลิน (Phosphate-buffer saline, PBS)

สารละลาย ก. โซเดียมฟอสเฟต ความเข้มข้น 0.5 โมลาร์ เตรียมโดยใช้โซเดียมฟอสเฟต 69.005 กรัม เติมน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 1 ลิตร แล้วผสมให้เข้ากัน

สารละลาย ข. โซเดียมฟอสเฟตความเข้มข้น 0.1 โมลาร์ เตรียมโดยใช้โซเดียมฟอสเฟต 26.81 กรัม แล้วเติมน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 1 ลิตร ผสมให้เข้ากัน

สารละลาย ค. โซเดียมคลอไรด์ความเข้มข้น 1.05 โมลาร์ เตรียมโดยใช้โซเดียมคลอไรด์ 61.425 กรัม เติมน้ำกลั่นให้มีปริมาตร 1 ลิตร เมอร์ซิโอเลต 0.75 กรัม แล้วผสมให้เข้ากัน

3.6 สารละลายยีสต์มาตรฐาน

สารละลาย I เตรียมโดยยีสต์ 10 กรัม และเมทานอลบริสุทธิ์ 10 มิลลิลิตร ผสมให้เข้ากันจะได้สารละลายที่มีปริมาณยีสต์ 1 มิลลิกรัมต่อมิลลิลิตร เมทานอลบริสุทธิ์

สารละลาย II เตรียมโดยยีสต์สารละลาย I 10 มิลลิลิตร และเมทานอลบริสุทธิ์ 10 มิลลิลิตร ผสมให้เข้ากันจะได้สารละลายที่มียีสต์ 1 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร เมทานอลบริสุทธิ์ บรรจุใส่ขวดแล้วนำไปเก็บไว้ในตู้เย็นที่อุณหภูมิ -20 ถึง -40 องศาเซลเซียส สามารถเก็บไว้ได้นาน 1 ปี

การเตรียมยีสต์มาตรฐานให้มีปริมาณตั้งแต่ 0 - 1000 พิโคกรัม ต่อ 0.25 มิลลิลิตร มีวิธีการดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิธีการเตรียมสารละลายยีสต์มาตรฐานจากสารละลาย II ที่มีปริมาณยีสต์ 1 ไมโครกรัมต่อมิลลิลิตร เมทานอลบริสุทธิ์

สารละลายที่ต้องการ	สารละลายที่ใช้ผสม		ฟอสเฟตพีเพอร์ที่ใช้ผสม (มิลลิลิตร)	ปริมาณสารละลายที่ต้องการ (พิโคกรัม ต่อ 0.25 มิลลิลิตร)
	ชื่อสารละลาย	ปริมาณ (มิลลิลิตร)		
A	II	0.004	10	1000
B	A	5	5	500
C	B	5	5	250
D	C	4	6	100
E	D	5	5	50
F	E	5	5	25
G	F	4	6	10
H	G	5	5	5
I	H	5	5	2.5
I ₁	I	5	5	1.25
I ₂	I ₁	5	5	0.625
J	I ₂	0	5	0

3.7 ตัวอย่างที่ใช้ควบคุมมาตรฐานการวิเคราะห์หาปริมาณอีสโตรเจนในปัสสาวะ
 ตัวอย่างที่ 1 ปัสสาวะของสิงเพศเมียที่ไม่ตั้งครรภ์หลาย ๆ ตัวมารวมกัน
 ตัวอย่างที่ 2 ปัสสาวะของสิงเพศเมียที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่ 100 - 120 วัน หลายๆ

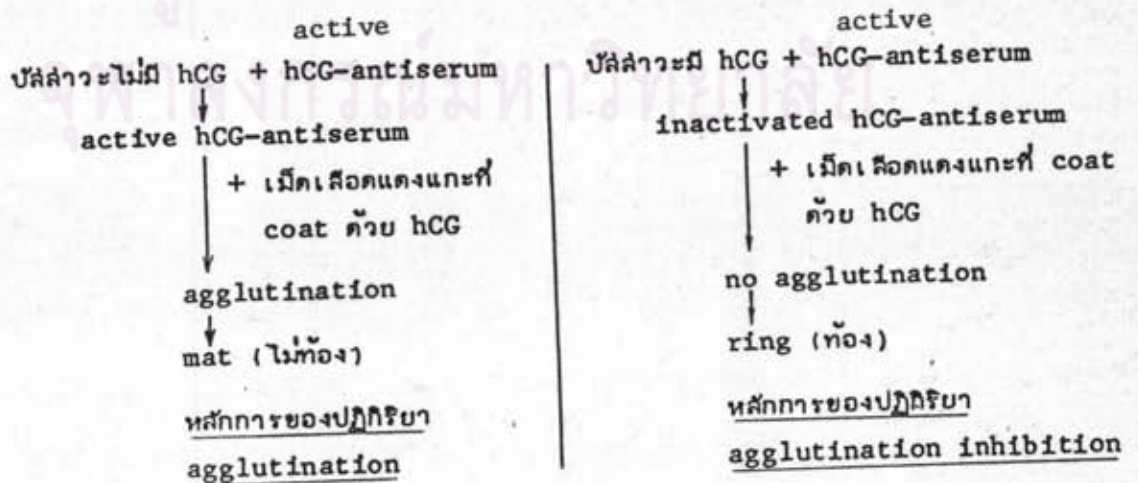
ตัวมารวมกัน

3.8 สารละลายมาตรฐานของครีเอตินิน

เตรียมโดยละลายครีเอตินินจำนวน 13.2 มิลลิกรัม ในกรดเกลือ 0.1 N แล้วเจือจางให้ครบ 100 มิลลิตร เก็บไว้ที่อุณหภูมิห้อง

4. การตรวจหา mCG

การตรวจหา mCG ใช้วิธี ฮีมแอกกลูตินเนชัน อินฮิบิชัน แอสเสย์ (Hemagglutination Inhibition Assay : HIA) ตามวิธีของ Wide และ Gemzell (1960) และของ Mishell et al (1963) แล้วดัดแปลงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามวิธีของ Theppisai, et al, (1971) ซึ่งมีหลักการดังนี้ เมื่อเอาเม็ดเลือดแดงแกะมา coat ด้วย hCG แล้วเอามาทำปฏิกิริยากับ hCG-antiserum จะเกิดการจับกลุ่มของเม็ดเลือดแดงแกะนั้นซึ่งเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า แอกกลูตินเนชัน (agglutination) และจะเห็นภาพการทดลองจริง ๆ เป็นสีชมพูอ่อน ๆ สม่่าเสมอกะจายอยู่เรียกว่า Mat. ถ้านำเอา hCG มาทำปฏิกิริยากับ hCG-antiserum ก่อน hCG-antiserum จะถูกทำให้หมดประสิทธิภาพ (inactivated) ด้วย hCG หมด เลขทำให้ hCG-antiserum นั้นหมดฤทธิ์ที่จะไปทำปฏิกิริยากับ hCG ที่ถูก coat อยู่บนเม็ดเลือดแดงแกะ เมื่อทำเช่นนี้เม็ดเลือดแดงแกะที่ถูก coat ด้วย hCG ก็จะไม่จับกลุ่มกัน (no agglutination) เมื่อเม็ดเลือดแดงนั้นถูกทิ้งไว้ 2-3 ชั่วโมง ก็จะตกตะกอนเป็นรูปวงแหวน ซึ่งเรียกสภาพนี้ว่า ring

วิธีการตรวจหา hCG

1. บรรจุฟอสเฟต โซเฟออร์ ฆ่าโลน (PBS) pH 6.4 หลุมละ 0.40 มิลลิลิตร ลงใน plastic tray 2 แถว โดยใช้ cornwall automatic syringe
2. ใส่ปัสสาวะที่กรองด้วยกระดาษกรองเบอร์ 5 0.40 มิลลิลิตร ลงในหลุม แถวบนและหลุมแถวล่าง โดยปัสสาวะแต่ละวันอยู่ในหลุมแต่ละคู่เรียงตามลำดับจากวันแรกจนถึงวันสุดท้ายผสมปัสสาวะและฟอสเฟตโซเฟออร์ในแต่ละหลุมให้เข้ากัน แล้วดูดทิ้ง 0.40 มิลลิลิตร ทุกหลุม
3. หยด hCG - antiserum ที่มีความเข้มข้น 1 : 150 ลงในหลุมแถวบนทุกหลุม สำหรับหลุมแถวล่างไม่ใส่ hCG - antiserum เนื่องจากเป็นหลุมควบคุม
4. หยดเม็ดเลือดแดงแก่ที่ coat ด้วย hCG หลุมละ 1 หยด ทุกหลุม ทั้งแถวบนและแถวล่าง
5. เขย่า plastic tray เบา ๆ ให้เข้ากัน แล้วตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้อง 2-3 ชั่วโมง ต่อจากนั้นอ่านผล

5. การวิเคราะห์หาระดับ E_1 ทั้งหมดในปัสสาวะ

การวิเคราะห์หาระดับ E_1 ทั้งหมดในปัสสาวะใช้วิธีเรดิโออิมมูโนแอสเสย์ ตามวิธีการของ Kamonpatana et al (1981)

1. การเจือจางปัสสาวะ

ปัสสาวะของสิ่งที่จะนำมาหาระดับอีโคโนทรินต้องนำมาทำให้เจือจางเสียก่อน โดยใช้เครื่องมือ automatic dilution pipette โดยดูดปัสสาวะ 0.02 มิลลิลิตร และน้ำกลั่น 0.90 มิลลิลิตร (1 : 46) แล้วใช้เครื่องเขย่าผสมให้เข้ากัน

2. ฮับโทรลัสซึล

ใช้ฝาปิดเปิดดูดปัสสาวะที่เจือจางแล้ว 0.02 มิลลิลิตร ใส่ในหลอดทดลองขนาด 15 มิลลิลิตร อย่างละ 2 หลอดแล้วเติมกรดเกลือความเข้มข้น 6 เปอร์เซ็นต์ 0.12 มิลลิลิตร นำไปต้มที่อุณหภูมิน้ำเดือดนาน 1 ชั่วโมง เพื่อหา E_1 ทั้งหมด

3. การสกัด

ใช้ปิเปตเตอร์เติมโตเอริลอีเธอร์ 3 มิลลิลิตร เขย่าด้วยเครื่องนาน 1 นาที แล้วนำไปแช่แข็งที่อุณหภูมิ -40 องศาเซลเซียส นาน 15 นาที รินส่วนใล้ใล้ในหลอดทดลองขนาด 5 มิลลิลิตร แล้วนำไปทำให้แห้งด้วยตู้อบแห้งอุณหภูมิกาก

4. เตรีออิทธิพลของแอสเล็บของอีลีโตรน

นำส่วนแห้งที่เหลือมาละลายด้วยฟอสเฟต ๖ฟเฟอ์ ๗าโลน์ 0.25 มิลลิลิตร โดยใช้เข็มปิเปตเติมแล้วเขย่าให้เข้ากัน ตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้องนาน 1 ชั่วโมง ใช้ Hamilton syringe dispenser เติมสารละลายอีลีโตรนแอนติซีรัม ความเข้มข้น 1 : 12500 จำนวน 0.10 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากันแล้วตั้งทิ้งไว้วันาน 1 ชั่วโมง ต่อจากนั้นใช้ Hamilton syringe dispenser เติมสารละลายอีลีโตรนติดต่อกากที่มีความแรง 6,000 cpm 0.10 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากันแล้วตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส นาน 16 - 18 ชั่วโมง

ต่อจากนั้นใช้ Hamilton syringe dispenser เติมสารละลายแขวนลอยกาน 0.2 มิลลิลิตร เขย่าให้เข้ากัน แล้วตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส นาน 20 นาที นำไปปั่นด้วยเครื่องปั่นที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส ความเร็ว 3,000 รอบต่อนาที นาน 15 นาที รินส่วนใล้ใล้ขวดฝาเกลียว ขนาด 6 มิลลิลิตร แล้วใช้ปิเปต เติมสารละลายก่อประกายแล่ง 3 มิลลิลิตร ปิดฝาขวดให้สนิท นำไปวัดปริมาณรังสีด้วยเครื่องวัดรังสีเบตา

วิเคราะห์ blanks โดยนำฟอสเฟต ๖ฟเฟอ์ 0.02 มิลลิลิตร จำนวน 4 หลอด มาทำการวิเคราะห์ตามวิธีการตั้งแต่ขั้นเดือจางปัสล่าวะ

การควบคุมมาตรฐานการวิเคราะห์อีลีโตรนในปัสล่าวะ ทำได้โดยการนำปัสล่าวะรวมของลิงก์ที่ทองและไมท์ทองอย่างละ 10 หลอด มาทำการวิเคราะห์ตั้งแต่ขั้นเดือจางปัสล่าวะ

กราฟมาตรฐานของอีลีโตรน ทำโดยนำอีลีโตรนมาตรฐานที่มีปริมาณตั้งแต่ 0 0.625 1.25 25 5 10 25 50 100 250 500 และ 1000 พิโคกรัม ต่อ 0.25 มิลลิลิตรอย่างละ 3 หลอด มาทำการวิเคราะห์ตั้งแต่ขั้นเรดีอิทธิพลของแอสเล็บ

วิธีการคำนวณ

1. กราฟมาตรฐาน: นำค่า cpm ของอีลีโตรนมาตรฐาน ซึ่งมีปริมาณตั้งแต่ 0 - 1000 พิโคกรัมต่อ 0.25 มิลลิลิตร มาหาค่าเด็ลล์แล้วคิดหาเปอร์เซ็นต์การเกาะเกี่ยวโดยเทียบจาก cpm ที่เป็น 100 เปอร์เซ็นต์ การเกาะเกี่ยว (ของสารละลาย J ซึ่งมีปริมาณอีลี-

โตรนมาตรฐาน 0 พิโคกรัม ต่อ 0.25 มิลลิลิตร) นำค่าเปอร์เซ็นต์การเกาะเกี่ยวกับค่าปริมาณอีส์โตรนมาตรฐานมาเขียนกราฟมาตรฐาน โดยใช้กระดาษกราฟ semilogarithm

2. Blank นำค่า cpm ของ blanks มาหาเปอร์เซ็นต์การเกาะเกี่ยวกับอีส์โตรนมาตรฐาน แล้วคิดเป็นปริมาณพิโคกรัมต่อ 0.25 มิลลิลิตร โดยอ่านจากกราฟมาตรฐาน ถ้าค่า blanks มากกว่าค่าประสิทธิภาพต่ำสุดในการวัดให้นำค่าเฉลี่ยของ blanks ทั้ง 4 หลอดไปลบออกจากค่าของตัวอย่างที่ไม่ทราบค่า

3. ตัวอย่างที่ไม่ทราบค่า นำค่า cpm ของตัวอย่างที่ไม่ทราบค่าทั้งหมดมาคิดหาเปอร์เซ็นต์การเกาะเกี่ยวกับอีส์โตรนมาตรฐานแล้วคิดเป็นปริมาณพิโคกรัมต่อ 0.25 มิลลิลิตร โดยอ่านจากกราฟมาตรฐาน.

ตัวอย่างการคำนวณ

U = ค่าของตัวอย่างที่ไม่ทราบค่าที่อ่านได้จากกราฟมาตรฐาน

B = $\bar{X} \pm SD$ ของ blank

ปริมาณอีส์โตรน = U เมื่อค่าเฉลี่ยของ blank น้อยกว่าค่าประสิทธิภาพต่ำสุดในการวัด

ปริมาณอีส์โตรน = U - B เมื่อค่าเฉลี่ยของ blank มากกว่าค่าประสิทธิภาพต่ำสุดในการวัด

ปริมาณอีส์โตรน = U x 46 x 50 พิโคกรัมต่อมิลลิลิตร หรือ
= (U-B) x 46 x 50 พิโคกรัมต่อมิลลิลิตร

6. การวิเคราะห์หาระดับอีส์โตรนอีส์ระในปัสสาวะ

การวิเคราะห์หาระดับอีส์โตรนอีส์ระในปัสสาวะ ใช้วิธีการเดียวกับการหาระดับอีส์โตรนทั้งหมด โดยการปีเปตปัสสาวะ ตัวอย่างละ 0.02 มิลลิลิตร มาทำการสกัดด้วยอีเทอร์โดยไม่ต้องเผื่อจากปัสสาวะและไม่ต้องขับโครโมซีล ดังนั้นการคำนวณ

ปริมาณอีส์โตรนอีส์ระ = U x 50 พิโคกรัมต่อมิลลิลิตร หรือ
= (U - B) x 50 พิโคกรัมต่อมิลลิลิตร

7. การหาปริมาณครีเอตินินในปัสสาวะ

ปัสสาวะที่เก็บทุก ๆ วันนำมาหาปริมาณครีเอตินิน ตามแบบของ Jaffe (Jaffe's picrate reaction) ซึ่งบรรยายโดย Folin (1914) และดัดแปลงตามแบบของ Owen et al (1954) และ Taussky (1954) ซึ่งวิธีการดังนี้

1. เชื้อฉางปัสสาวะโดยใช้ automatic dilution pipette ตูดปัสสาวะ จำนวน 0.035 มิลลิเมตร แล้วผสมด้วยน้ำกลั่นจำนวน 6.965 มิลลิตร (เชื้อฉาง 1 : 200) ทำอย่างละ 1 หลอด
2. เตรียมหลอดทดลอง 3 หลอด
  - 2.1 reagent blank ประกอบด้วย 3.00 มิลลิตร ของน้ำกลั่น
  - 2.2 ครีเอตินินมาตรฐานประกอบด้วย 2.90 มิลลิตร ของน้ำกลั่น และ 0.1 มิลลิตรของสารละลายครีเอตินินมาตรฐาน
  - 2.3 สารละลายตัวอย่าง ประกอบด้วยปัสสาวะที่เชื้อฉาง 1 : 200 จำนวน 3.00 มิลลิตร
3. ใส 1.00 มิลลิตร ของกรดพิคริก ในทุกหลอดผสมให้เข้ากันด้วยเครื่องเขย่า
4. ใส 0.5 มิลลิตร ของ 1.4 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ในหลอดทดลองที่ 1 แล้วผสมให้เข้ากันด้วยเครื่องเขย่านาน 30 วินาที แล้วเติม 1.4 โมลาร์ โซเดียมไฮดรอกไซด์ 0.5 มิลลิตร ลงในหลอดต่อไปทุก 30 วินาที จนกว่าจะครบชุด
5. หลังจากใส่โซเดียมไฮดรอกไซด์ 15 นาที อ่านค่าการดูดแสงที่ 500 นาโนเมตร แล้วนำค่าที่ได้ไปคำนวณหาจำนวนของครีเอตินินในปัสสาวะ

การคำนวณ

1. ปริมาณของครีเอตินินในปัสสาวะ 1 มิลลิตร จากตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ หากจากสูตร

$$\text{มิลลิกรัมครีเอตินิน / มิลลิตร ปัสสาวะ} = \frac{AX}{AS} \times 0.132 \times 0.1 \times \frac{1}{0.015}$$

AX = ค่าดูดกลืนแสงของตัวอย่างปัสสาวะที่นำมาวิเคราะห์

AS = ค่าดูดกลืนแสงของสารละลายครีเอตินินมาตรฐาน

2. ปริมาณของครีเอตินินที่ขับออกมา 24 ชั่วโมง ของแต่ละตัวอย่างที่นำมาศึกษา
หาได้จากสูตร

$$\text{ครีเอตินิน 24 ชั่วโมง} = \frac{\text{มิลลิกรัมครีเอตินิน/มิลลิลิตรปัสสาวะ} \times \text{มิลลิลิตรของปัสสาวะ 24 ชั่วโมง}}$$

3. ปริมาณของปัสสาวะที่ขับออกมา 24 ชั่วโมง ของแต่ละตัวอย่างหาได้จากสูตร

$$\text{ปัสสาวะ 24 ชั่วโมง} = \frac{\text{ครีเอตินิน 24 ชั่วโมง}}{\text{มิลลิกรัมครีเอตินิน/มิลลิลิตรปัสสาวะ}}$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย